

Svaz měst a obcí České republiky má nového předsedu

Nelze nám upřít snahu rozhybat stojaté vody

Mezi tuzemskými starosty patří k mladé energické generaci. Působil v mnoha řídicích pozicích ve veřejné správě, vyzkoušel si i tu ministerskou. Na nedávné radě Svazu měst a obcí České republiky byl František Lukl, první muž kyjovské radnice, zvolen jeho předsedou.

Jiří Chum

Začněme těmi zkušenostmi. Co pro vás znamenají, když máte teď koordinovat součinnost nejvlivnějšího dobrovolného uskupení představitelů obcí a měst?

Nepochybně jsou výhodou a přidanou hodnotou. Navíc přicházím do čela této organizace obeznámen s jejími složitými činnostmi. Delší čas jsem již byl místopředsedou Svazu měst a obcí. Když jsem před čtrnácti lety ukončil studia na právnické fakultě, nastoupil jsem na okresní úřad, stal se vedoucím právního a kontrolního oddělení. Rázem jsem byl „vhozen“ do složitého světa dozoru a kontroly nad obecně závaznými vyhláškami a s tím spojenými aktivitami starostů. Vztah s nimi byl od začátku velmi kolegiální. Po zániku okresních úřadů jsem se stal vedoucím kanceláře kyjovského starosty a v roce 2005, před deseti lety, jsem byl zvolen starostou Kyjova. Poznal jsem tedy veřejnou správu z pohledu státní správy i samosprávy. Myslím, že je velmi užitečné, když si komunální politik vyzkouší i řízení záležitostí v rámci výkonu přenesené působnosti a neorientuje se hned jen na ryze starostovské agendy. Takový starosta má pak větší porozumění pro chod úřadu i pro práci tajemníka, s nímž by měl najít dobrou interakci. Typické agendy, do nichž by měl úspěšný starosta umět nahlédnout, jsou stavební řízení a přestupky, kde může být dobrým koordinátorem, ale minimálním pánem. To si jednoznačně musí uvědomit. Zmíním v této souvislosti, že jsem zastáncem odděleného výkonu působností ve veřejné správě. Občan zpravidla nechápe, že starosta nemůže zasáhnout do stavebního řízení, rozhodovat v rámci ří-

zení přestupkového, a dokonce pokud je třeba pokácet nějaký strom, musí se o tom debatovat ne se starostou, ale s příslušným pracovníkem městského úřadu. Myslím si, že to v některých případech není úplně šťastné.

Jak vypadal svět veřejné správy z pozice ministra pro místní rozvoj?

Pro mne to po osmi letech starostování bylo přímo osvěžující! Zažít jiný způsob manažerského přístupu, s premiérem Jirkou Rusnokem, který je osobností velkého rozhledu, profesně na výši a dokázal si udržet zdravý rozum. Vrátil jsem se do Kyjova na starostovskou židli nabitý energií a elánem. Měl jsem možnost detailněji poznat i nové agendy, například evropské fondy, dotační programy pro venkov, vnímal jsem zároveň jak problémy statutárních měst, tak malých obcí. Myslím si, že mi to dává dobrý základ, jak objektivně sledovat signály přicházející do Svazu měst a obcí prostřednictvím všech jeho komor. Všude jsem také poznával, jak je pro dobrého manažera zcela zásadní vycházet ze systematické týmové práce. Ta je nezbytná jak pro součinnost s kolegy starosty, tak se zaměstnanci Svazu měst a obcí.

V čem podle vás spočívá vklad nové generace do činnosti Svazu měst a obcí?

Energie, patrně určitá mladická, se kterými se však nepojí neuvážlivost. Tím vkladem je určitě také samozřejmé pochopení pro elektronizaci procesů ve veřejné správě, na druhé straně prostřednictvím vědomí významu týmové práce rostoucí úcta k lidskému kapitálu. Odborně zdatní a komunikativní lidé nejsou samozřejmostí, je třeba si je trochu „hýčkat“. Myslím si, že moje generace je daleko svobodnější

co do uvažování. Přece jenom už nezažila žádné direktivy, žádné imperativy, naopak se jí dostávalo povzbuzení, aby se nebála využívat svoji intuici. Odtud pramení schopnost velkého nasazení, onen „tah na branku“. Ovšem nepopírám, že někdy to může být na úkor diplomacie a taktu. Musíme se ještě hodně učit mezigenerační vzájemnosti, práci ve věkově různorodých týmech. Nelze však upřít mé generaci i mladším generačním vrstvám snahu rozhybat leckde stojaté vody. Tím, že si Komora obcí zvolila za svého předsedu starostu Pavla Drahovzala, kterému je kolem třicítka, dala najevo jasný trend, jak oživit rytmus naší organizace s tím, že věkově zralejší kolegové mu poskytnou spolehlivé zázemí.

Dlouhá léta se nejen ve Svazu měst a obcí mluvilo o rakouském modelu samostatných organizací měst a menších sídel, aby se mohlo více přihlížet k jejich různým specifikům. Jsou takové myšlenky ještě aktuální?

Myslím, že ne. Jedinečnost Svazu vnímám i v tom, že dokážeme v rámci všech jeho komor najít společnou cestu. Není to vždy bezbolestné, ale jsme dnes respektovanou organizací zvláště proto, že bez ohledu na velikost sídel dokážeme najít shodnou řeč, ať již jde například o evropské fondy, příspěvek na výkon státní správy či o rozpočtové určení daní. Umíme být jednotní ve vyjádření k záměrům ministerstev, dáváme společná jednoznačná stanoviska k připravované legislativě. Nechci se dotýkat dalších organizací, které sdružují tuzemské územní samosprávy, věřím však, že se jednou slijeme znovu do jednotné organizace, protože sama územní samospráva je svou podstatou jediná. Naším úkolem je k zájmům statutárních měst na jedné straně, malých obcí na straně druhé a samozřejmě i středně velkým městům najít jednoznačné resumé. Věřím, že dospějeme k ještě větší propojenosti a jako předseda udělám maximum pro to, aby hlas každého měl stejnou váhu.

V čem spočívá síla Svazu a co pro něj zůstává zatím nenaplněnou výzvou?

Za velmi důležitou považuji Kancelář Svazu měst a obcí. Pracuji v ní dobří

Mgr. František Lukl, MPA

(*1977, Kyjov) absolvoval Právníckou fakultu Masarykovy univerzity (2001), později společný program této fakulty a Nottingham Trent University (MBA, 2010). Byl vedoucím právního oddělení Okresního úřadu Hodonín (2001–2002), vedoucím kanceláře starosty Kyjova (2003–2005), starostou Kyjova (od 2005), místopředsedou SMO (2011–2015), ministrem pro místní rozvoj ve vládě premiéra Jiřího Rusnoka (VII/2013–I/2014). V červnu 2015 byl zvolen novým předsedou Svazu měst a obcí.

specialisté na jednotlivá témata, připravují odborná stanoviska, která my potom prosazujeme. Jde o to, aby ještě lépe fungovala komunikace, aby každá složitá záležitost byla dostatečně objasněna a definována. Mým zájmem je i v jednotlivých krajích mít své organizační struktury. Nemusí být příliš institucionalizované, už dnes máme v krajích zástupce Rady Svazu. Jde o to společně se sejit, projednat aktuální záležitosti, vytvořit metodický základ a pak nechat tyto zástupce, aby pracovali v území po vlastní linii. Velmi důležité také je, aby Svaz i nadále poskytoval kvalitní informační, koordinační, vzdělávací a podpůrný servis svým členům. Máme výborný informační servis v klasické i elektronické podobě i prostřednictvím sociálních sítí, ovšem nikdy tyto nástroje nenahradí osobní kontakt se starosty. Ten bych rád ještě více zvýraznil. Opět si myslím, že to posílí roli Svazu. Pokračovat chceme v dialogu s ústředními orgány státní správy. Zmínil jsem již, že jsme se za poslední dva roky stali respektovaným partnerem jednotlivých resortů a náš názor je žádán proto, že oceňují naše dobré odborné zázemí. Nicméně stává se, že některé právní předpisy, které vzejdou z iniciativ především Poslanecké sněmovny, s námi nejsou konzultovány a nesledují se dopady té regulace na samosprávy. Typickým příkladem je novela zákona o Nejvyšším kontrolním

úřadu. Obce se nebojí a nebrání jakékoli kontrole, pokud bude jedna hloubková a konečná. Další aktuální problém je sociální bydlení. Tady je typické, že u toho žádná analýza dopadů regulace nebyla. Takže, chcete-li, abych zmínil to, v čem je nutné vyvinout tlak na ne zcela spolehlivý komunikační kanál, je třeba požadovat, aby dopady legislativního charakteru, které přinesou povinnosti územní samosprávě, byly s námi vždy konzultovány.

Co soudíte o tom, že mezi komunálními politiky by měli mít svoje respektované místo profesionálové, kteří dlouhodobě znají příslušnou organizaci a pomáhají navrhovat její efektivnější fungování, ať již jde o interní auditory, nebo o tajemníky úřadů?

Chceme, aby se odstranila duplicita kontrol. Ať je jedna kontrola, forenzní, hloubková, ale s konečným verdiktem, který bude platit pro všechny další ústřední orgány státní správy. Co se týká auditorů, dávám vám za pravdu, že především ve větších městech člověk potřebuje mít nezávislý názor, jak si na tom stojí finančně, jestli rozpočtový výhled, který vyhotovuje, odpovídá skutečnosti, jaké budou jeho volné finanční prostředky v následujících letech. Vybíráme si auditora podle toho, zda nám takové informace dokáže poskytnout, tedy neudělá pouze kontrolu hospodaře-

ni, ale věnuje se jak analytické, tak výhledové stránce. Spolupráci s vedoucími úřadů považuji za důležitou. Je pravda, že pojistka v podobě potřebného souhlasu ředitele krajského úřadu s odvoláním tajemníka nemusí být tím nejbezpečnějším institutem. Nicméně, doba se změnila. Myslím, že samospráva se bude zprostředkovat inspirovat zákonem o státní službě, byť se jí přímo netýká, a že se stane naprostou samozřejmostí, aby odborníci nebyli vyměňováni s každou politickou garniturou. Tajemník by měl být garantem odbornosti úřadu, zárukou kontinuity. Zase to nahrává mému zaujetí pro oddělený model státní správy a samosprávy. Náš Svaz navázal daleko užší vazby se Sdružením tajemníků městských a obecních úřadů, stali se naším členem. Přejeme jim, aby byli respektováni a na radnicích dokázali kooperovat se starosty a koordinovat s nimi činnosti úřadů.

Jaké jsou vaše vztahy s představiteli krajů?

Svaz měst a obcí má velmi korektní vztahy s Asociací krajů České republiky. Svědčí o tom také skutečnost, že předsednictva obou organizací se setkala v prvním červencovém dni. Máme určité témata, v nichž chceme být společně vyjednateli ve vztahu k vládě. Například otázky rozpočtového určení daní, evropských fondů, dopravní infrastruktury. Jde o to, aby kraje nebyly obcemi vnímány jako vrchnostenská správa, ale především jako partneři. Stále se domnívám, že na někdejší okresní úrovni vznikaly ty nejlepší metodiky pro obce, založené na znalostech území. Svaz měst a obcí tady může přispět k hlubší znalosti území, stát se iniciátorem změn. Typickým příkladem je změna rozpočtových pravidel, rozhodování o dotacích, otázka odvolání a toho, jak ten proces má být vůbec realizován. Svaz by měl být tím, kdo iniciuje vznik metodik na ministerstvech a zároveň jejich konzultantem.

Existuje konkrétní příklad aktivit Svazu měst a obcí v území?

Svaz byl mimo jiné iniciátorem regionálních stálých konferencí. Mají

usnadnit výměnu informací mezi všemi územními partnery, tedy kraji, městy, obcemi, hospodářskými a sociálními subjekty a stát se místem sladování strategií pro čerpání evropských dotací. Jejich úloha je také iniciační, mimo jiné by měla řídicím orgánům jednotlivých programů, zpravidla ministerstvům, doporučovat vyhlášení výzev. Systém evropských dotací v dalším programovém období by měl být co nejjednodušší. Zásadní přitom je přímý vztah mezi žadatelem a řídicím orgánem operačního programu. Regionální stálá konference má zejména komunikační a informační úlohu. Těžiště práce v kontextu s projekty měst a obcí financovanými z evropských dotací je v pracovních skupinách. Regionální stálé konference by také měly pomoci průběžně zjišťovat, kde jsou rezervy v čerpání evropských dotací, aby se nevyužité finanční prostředky případně přesunuly jinam.

Co je prioritami Svazu měst a obcí pro následující období?

Stanovili jsme nejdůležitější cesty, kterými se Svaz bude ubírat, na letošním květnovém sněmu. Budeme prosazovat, aby územní samospráva byla plnohodnotným a silným článkem naší

veřejné správy, aby byla respektována její jedinečnost, nedělitelnost a role ve vztahu k výkonu veřejné správy. Agendy v přenesené působnosti by měly být adekvátně financovány. Hrazení nákladů, které na ně obec musí vynaložit, se nejvíce blíží výkonový systém. Po debatě s resorty by měl vzniknout určitý „ceník“. Jedinečnost a postavení územní samosprávy by měly být respektovány i v rozpočtovém určení daní. Požadujeme nyní, aby se zvýšil podíl samospráv na rozpočtovém určení daní u daně z přidané hodnoty na 23,58 procenta, domluvených před důchodovou reformou, nebo alespoň v duchu současného návrhu sněmovního Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, který počítá s 21,40 procenta. Bylo by vhodné finanční prostředky vrátit do území, kde jsou skutečně třeba. Existují výdaje obcí, které nejsou dostatečně zřetelné. Podívejte, na území obce je třeba továrna. Zaměstnává mnoho občanů, ale s její existencí souvisí i určité povinnosti. V jejím okolí se například musí svítit, posekat tráva, udržovat chodníky. Proto otevřeme systémově s Ministerstvem financí debatu o rozpočtovém určení daní, ve vztahu k možnému sdílenému inkasu u právnických osob. Další oblastí jsou

evropské fondy, u kterých chceme být dobrými iniciátory aktivit, které poslouží pro rozvoj konkrétních území. V našich prioritách je také otázka agend, které dnes obce vykonávají, s tím, že pokud by mělo dojít k jakýmkoli změnám, měly by s námi být nejprve konzultovány. Aktuálním příkladem je, že obce měly vydávat závazné stanovisko k vyplácení doplatku na sociální bydlení. Teď to ale vypadá, že se nejedná o závazné stanovisko. Byť se nás věc týká, přetahují se o ni dvě ministerstva, aniž by se někdo zajímal o náš názor. Je to škoda a občanům jsme pak trochu pro smích. Další prioritou je, aby Svaz měst a obcí byl viditelnou organizací i na mezinárodním poli. Jsme členy různých organizací, které hájí zájmy územních samospráv v kontextu Evropské unie. Kdybychom tam byli ještě v přechodném období razantněji slyšet, nemuseli bychom dnes řešit nedočerpání prostředků v řádu miliard. Na důležitém místě mezi prioritami je také snaha poskytovat členským obcím více než těm ostatním. Obec, která je členem Svazu měst a obcí, musí cítit jeho maximální podporu a vnímat svoje členství jako přínos. Budu podporovat profesionalizaci Svazu tak, aby členské obce cítily v jeho službách benefit.

S jakým krédem jste se pustil do práce?

Jsme na jedné lodi a jako kapitán budu respektovat svou posádku, která je jedinečná a nezastupitelná. ■

Svaz měst a obcí
SMO
ČESKÉ REPUBLIKY

Svaz měst a obcí České republiky

je nevládní organizací, která sdružuje více než 2600 českých, moravských a slezských měst a obcí. Žijí v nich čtyři pětiny obyvatel republiky.

